

TARIMDA İŞ SAĞLIĞI ve GÜVENLİĞİ İŞBİRLİĞİ PROTOKOLÜ

19 Mart 2013

“TARIMDA İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ”

İŞBİRLİĞİ PROTOKOLÜ

Protokolün Amacı

MADDE 1- Bu protokolün amacı iş sağlığı ve güvenliği açısından yüksek risk taşıyan tarım sektöründe; iş sağlığı ve güvenliği kültürünün oluşturulması, mevcut risklerden korunma yolları ile ilgili işverenlere ve çalışanlara rehberlik edilmesi, gelişmelerin izlenmesi ve iyi uygulama örneklerinin tüm sektöre yaygınlaştırılması amacıyla işbirliği yapmaktır.

Protokolün Gerekçesi

MADDE 2- Tarım sektörü, ülkemizin ekonomik ve sosyal gelişmesinde önemli görevler üstlenmiş ve bu görevini günümüze kadar etkin bir şekilde sürdürmüştür. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) Hane Halkı İşgücü Araştırması 2012 yılı sonuçlarına göre 2012’de istihdam edilen kişi sayısı 24 milyon 821 bindir. Bunun yüzde 24,6’sı tarım, yüzde 19,1’i sanayi, yüzde 6,9’u inşaat, yüzde 49,4’ü ise hizmet sektöründe yer almaktadır. TÜİK 2012 yılı 3. Dönem (9 aylık ortalama) istatistiki verilerine göre tarım sektörünün gayri safi yurtiçi hâsıla (GSYİH) içindeki payı % 8,2 olarak açıklanmıştır.

Tarım sektörü; gıdaların üretimi ve beslenme ile doğrudan ilgisi, aktif nüfus ve işgücünün yoğunluğu, milli gelire katkısı ve sanayi sektörüne sağladığı hammadde yanında, sağlıklı çevrenin oluşması ve korunması, ekolojik dengenin kurulması ve sürdürülebilirliği açısından ekonomik ve sosyal bir sektör olma özelliğini korumaktadır.

Sektörde iş sağlığı ve güvenliği, hem ekonomi hem de istihdam açısından ihmal edilemeyecek kadar önemli bir konudur. Bu alanda karşılaşılabilecek iş sağlığı ve güvenliği problemleri değerlendirildiğinde, çalışanlarda; fiziksel, kimyasal, ergonomik ve psikososyal risklere bağlı olarak gelişebilen deri hastalıkları, solunum hastalıkları, kas iskelet rahatsızlıklarının yanı sıra önemli kaza ve yaralanmaların meydana geldiği görülmektedir. Öte yandan, tarımsal arazilerin genellikle merkeze uzak yerlerde olması nedeniyle çalışanların sağlık hizmetlerine ulaşabilirliği konusunda ciddi güçlüklerle karşılaşmaktadır. Bu durum, gerek iş kazalarına acil müdahale gerekse meslek hastalıklarının izlenmesi hususlarında önemli problemlere yol açmaktadır. Bu nedenle tarımda iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin organizasyonu büyük önem taşımaktadır.

Protokolün Kapsamı

MADDE 3- Bu protokol, tarım sektöründe karşılaşılan ve çalışanların sağlık ve güvenliğini tehdit eden riskler ve bu risklere karşı alınacak önlemler, işverenlerin ve çalışanların iş sağlığı ve güvenliği konusunda eğitimi ve nihai hedef olarak güvenli davranış bilincinin geliştirilmesi amacıyla yapılacak çalışmalar ve oluşturulacak eylem planının yaygınlaştırılması için işbirliğini kapsamaktadır.

Protokolün Tarafları

MADDE 4- Bu protokolün tarafları Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Ankara Üniversitesi, Çukurova Üniversitesi ve Harran Üniversitesi'dir. Ayrıca işbirliği kapsamında hazırlanıp yürütülecek projelerde yapılacak çalışmalara, "İş Sağlığı ve Güvenliği Ortak Danışma Kurulu" tarafından uygun görülen sesli/sessiz ortaklar katkı verebilir.

Protokolü Yürüten ve Destekleyen Kurumlar

MADDE 5- Bu protokol;

- a. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğünün (İSGGM) koordinatörlüğünde, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Eğitim ve Araştırma Merkezi (ÇASGEM), İş Teftiş Kurulu Başkanlığı,
- b. Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Eğitim Yayım ve Yayınlar Dairesi Başkanlığı koordinatörlüğünde Bakanlığın ilgili birimleri,
- c. Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi koordinatörlüğünde üniversitenin ilgili fakülteleri,
- d. Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı ABD. koordinatörlüğünde üniversitenin ilgili fakülteleri,
- e. Harran Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı ABD. koordinatörlüğünde üniversitenin ilgili fakülteleri,

tarafından desteklenir ve yürütülür.

İş Sağlığı ve Güvenliği Ortak Danışma Kurulu

MADDE 6- Protokolün imzalanmasını takiben en geç bir ay içinde "İş Sağlığı ve Güvenliği Ortak Danışma Kurulu" kurulur.

Bu Kurulda temsilci olarak, Protokole taraf Bakanlıklardan üçer kişi ve Üniversitelerden birer öğretim üyesi yer alır. Kurul çalışmaları izlemek ve değerlendirmek üzere 6 ayda bir toplanır ve görüşülen konular ile alınan kararlar kayıt altına alınır.

Kurulun görevleri;

- a. Tarımda iş sağlığı ve güvenliği konusunda ihtiyaç, öncelik, politika ve stratejilerin belirlenmesi ile eylem planının hazırlanmasında Ulusal İş Sağlığı ve Güvenliği Konseyine öneriler geliştirmek,
- b. İşbirliği kapsamında hazırlanıp yürütülecek projelere onay vermek,
- c. Yürütülecek proje ve çalışmalarda katkı verebileceği düşünülen ve taraflardan birinin teklif edeceği sesli/sessiz ortakların seçimini yapmaktır.

Yükümlülükler

MADDE 7-

Müşterek Yükümlülükler

- a. Tarım sektöründe hizmet veren tarafların ve çalışanların bilgi ve farkındalıklarını ölçmek için uygulanacak anketin hazırlanmasına katkı verilmesi,
- b. Uygulanan anketlerin değerlendirmesi,
- c. Ortak proje çalışmaları yürütülmesi,
- d. Tarımda iş sağlığı ve güvenliği kültürünü geliştirmeye yönelik yazılı, görsel ve işitsel eğitim ve tanıtım materyalinin hazırlanmasına katkı verilmesi,
- e. Protokol kapsamında tarım sektöründeki işçi, işveren ve işyerlerindeki İSG profesyonellerine eğitim verilmesi sırasında eğitici desteği verilmesi,
- f. Tarım sektöründe faaliyet gösteren kurum ve kuruluşlar ile işverenler ve çalışanların tarımda iş sağlığı ve güvenliği alanındaki farkındalığının artırılmasına katkıda bulunulması,
- g. Sektöre yönelik rehber hazırlığına görüş verilmesi,
- h. İşbirliği kapsamında yürütülen her türlü projenin sonuçlarının paylaşılması, birlikte yayınlanması ve yaygınlaştırılması,
- i. Ulusal düzeyde politika geliştirilmesine ve eylem planının oluşturulmasına katkıda bulunulması.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

A. İSGGM

- a. Sektör ile ilgili mevcut durum tespiti yapılması,
- b. Projelerin yürütüleceği tarım işletmelerinde ön inceleme yapılması ve işyerlerinin seçimi,
- c. Sektörde risk değerlendirmesi çalışmaları kapsamında gerekli çalışma ortamı ölçüm ve analizleri ile çalışanların sağlık taramalarının yapılması,
- d. Tarım sektöründe hizmet veren tarafların ve çalışanların bilgi ve farkındalıklarını ölçmek için uygulanacak anketin hazırlanması,
- e. Sektöre yönelik rehberler hazırlanması.

B. İş Teftiş Kurulu Başkanlığı

- a. Sektöre yönelik rehberler hazırlanmasına destek verilmesi.

C. ÇASGEM

- a. Hazırlanan her türlü eğitim materyallerinin basılması,
- b. Protokol kapsamında tarım sektöründeki taraflara verilecek eğitimlerin organizasyonunun yapılması.

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

- a. Sektör ile ilgili mevcut durum tespiti yapılmasına destek verilmesi,
- b. Hazırlanan anketin tarım sektöründeki ilgili kuruluşlara ulaştırılması ve uygulanması,
- c. Hazırlanan her türlü eğitim materyallerinin basılması,
- d. Sektöre yönelik rehberler hazırlanmasına destek verilmesi.

Üniversiteler

- a. Çalışanların eğitim ve sağlık taramalarının etkin olarak gerçekleştirilmesine destek verilmesi.

Anlaşmazlıkların Hali

MADDE 9- Bu Protokolün tatbikinde ortaya çıkabilecek ihtilaflar ile tereddüt edilen konular, ilgili taraflarca görevlendirilen yetkililerden müteşekkil Komisyon marifetiyle değerlendirilir ve çözümlenir.

Protokolde Deęişiklik

MADDE 10- Protokolün devamı süresince değişiklik ve ilaveler yapmak taraflardan birinin talebi, diğerinin onayıyla mümkündür.

Protokolün Süresi ve Yenilenmesi

MADDE 11- Bu protokolün süresi 3 (üç) yıldır. Protokol süresinin bitiminde taraflardan biri aksini talep etmedikçe Protokol her yıl uzar.

Protokol Sekreteryası

MADDE 12 – Bu Protokolün sekretarya hizmetleri İSGGM tarafından yürütülür.

Yürürlük Tarihi

MADDE 13- İş bu Protokol taraflarca imzalandığı tarihte yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 14- Bu protokol 6 (altı) sayfa, 14 (ondört) maddeden ibaret olup, protokol hükümleri Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Ankara Üniversitesi, Çukurova Üniversitesi ve Harran Üniversitesi Rektörlükleri tarafından müştereken yürütülür.

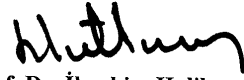
Prof. Dr. Erkan İBİŞ

Ankara Üniversitesi
Rektörü

Prof. Dr. Mustafa KİBAR

Çukurova Üniversitesi
Rektörü

**Prof. Dr. İbrahim Halil
MUTLU**

Harran Üniversitesi
Rektörü

Faruk ÇELİK

Çalışma ve Sosyal Güvenlik
Bakanı

Dr. Mehmet Mehdi EKER

Gıda, Tarım ve Hayvancılık
Bakanı